

КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД КУЛЬТУРИ
«ДОНЕЦЬКА ОБЛАСНА БІБЛІОТЕКА ДЛЯ ДІТЕЙ»

ДОНЕЧЧИНА: ІСТОРІЯ ТА СЬОГОДЕННЯ

красознавчий календар знаменних і пам'ятних дат на 2020 рік

Інформаційно-бібліографічні матеріали

Маріуполь
2019

УДК 94(477.62)(059.3)
Д67

Д67 Донеччина: історія та сьогодення : краєзнавчий календар знаменних і пам'ятних дат на 2020 рік [Текст] : інформ.-бібліогр. матеріали / уклад. В. Ф. Ганжєєва, О. П. Гуляєва ; оформ. Ю. В. Шалаєва ; ред. Л. В. Козінченко, О. А. Кузьміна ; відповід. за випуск Ю. С. Василенко ; Комун. закл. культури «Донецька обласна бібліотека для дітей». - Маріуполь, 2019. - с.

«Донеччина: історія та сьогодення» - бібліографічне видання, яке подає інформацію про найбільш значимі події та ювілеї видатних особистостей краю. Це перший випуск краєзнавчого календаря Донецької обласної бібліотеки для дітей. Інформаційно-бібліографічні матеріали адресовані бібліотечним працівникам, краєзнавцям, всім тим, хто цікавиться минувшиною та сьогоденням Донеччини.

Зауваження та пропозиції щодо побудови та наповнення видання просимо надсилати на е-mail metod.dobd@gmail.com, або за адресою: 87555, Маріуполь-55, проспект Металургів, 29 КЗК «Донецька обласна бібліотека для дітей».

УДК 94(477.62)(059.3)

У ЦЬОМУ РОЦІ ВИПОВНЮЄТЬСЯ:

185 років від дня народження **Олексія Кириловича Алчевського** (1835-1901), українського промисловця, банкіра, громадського діяча, мецената, засновника гірничих і металургійних підприємств на Донбасі

ПОДІЇ:

- 290 років з часу заснування (1730) м. Миколаївка Слов'янського району Донецької області
- 250 років з часу заснування (1770) м. Селидове Донецької області
- 245 років з часу утворення (1775) Азовської губернії
- 220 років з часу заснування (1800) у Маріуполі митної застави
- 150 років з часу заснування (1870) першої в Маріуполі типографії Соломона Гореліка
- 140 років з часу написання (1880) картини «Місячна ніч на Дніпрі» А. І. Куїнджі
- 110 років з часу видання (1910) адрес-календаря «Весь Маріуполь»
- 110 років з часу заснування (1910) Українського Товариства «Просвіта» в Маріуполі
- 105 років з часу завершення спорудження (1915) земської лікарні у Слов'янську Донецької області
- 70 років з часу заснування (1950) м. Родинське Донецької області
- 50 років з часу заснування (1970) Слов'янського краєзнавчого музею
- 50 років з часу заснування (1970) м. Світлодарськ Донецької області
- 40 років з часу заснування (1980) заповідника загальнодержавного значення «Білосарайська коса»
- 25 років з часу виходу в світ книги-читанки для школярів «Кальміуська паланка» маріупольського краєзнавця Л. Д. Яруцького (1995)
- 20 років з часу заснування (2000) регіонального ландшафтного парку «Меотида» (з 2009 р. Національний природний парк)

Січень

2 січня - 90 років від дня народження **Альберта Олександровича Махотіна** (1930-1993), мариупольського художника

4 січня - 80 років від дня народження **Олексія Андрійовича Чиркіна** (1940), мариупольського письменника, есеїста

5 січня - 90 років від дня народження **Сергія Олексійовича Гонтаря** (1930), скульптора, уродженця станиці Роя Мар'їнського району Донецької області

10 січня - 30 років з дня заснування (1990) Донецької обласної організації НСКУ (Національна спілка краєзнавців України)

17 січня - 75 років від дня народження **Івана Федоровича Карабиця** (1945-2002), українського композитора, педагога, музично-громадського діяча, народного артиста України, уродженця селища Ялта Мангушського району Донецької області

26 січня - 90 років від дня народження **Володимира Стефановича Білецького** (1950), українського науковця у галузі гірництва, доктора технічних наук, професора, видавця, редактора, перекладача, наукового редактора першої національної української Гірничої енциклопедії

30 січня - 70 років від дня народження **Петра Павловича Свенцицького** (1950-2006), українського поета, уродженця Донецької області

Лютий

6 лютого - 100 років з дня заснування (1920) Маріупольського краєзнавчого музею

6 лютого - 80 років від дня народження **Олега Юхимовича Орача** (справж. - **Олег Юхимович Комар**) (1940-2005), українського поета, прозаїка, перекладача. Деякий час жив на Донеччині (як журналіст працював у газеті «Донеччина»)

7 лютого - 80 років від дня народження **Юрія Васильовича Наумова** (1940-1995), мариупольського краєзнавця, журналіста

10 лютого - 110 років від дня народження **Петра Львовича Чебаліна** (1910-1968), письменника (працював у Костянтинівці)

13 лютого - 90 років від дня народження **Василя Петровича Полоника** (1930-2001), українського скульптора, народного художника України, уродженця села Привілля Донецької області. Серед відомих творів - пам'ятник А. І. Куїнджі в м. Маріуполь

14 лютого - 165 років від дня народження **Всеволода Михайловича Гаршина** (1855-1888), російського письменника, вихідця з Донецької області

16 лютого - День пам'яті митрополита Ігнатія

17 лютого - 35 років від дня народження **Барбари Редінг** (справж. - **Ольга Василівна Пуніна**) (1985), української письменниці та вченої, лауреата літературного конкурсу видавництва «Смолоскип», уродженки м. Волноваха Донецької області

18 лютого - 75 років від дня народження **Юрія Валентиновича Ряста** (справж. - **Юрій Валентинович Каверін**) (1945-2014), українського поета, публіциста, перекладача, уродженця села Неліпівка Донецької області

19 лютого - 85 років від дня народження **Віктора Іларіоновича Павлюка** (1935-2007), маріупольського художника, графіка

20 лютого - 80 років від дня народження **Василя Миколайовича Петрова** (1940-2014), маріупольського письменника, журналіста, члена Національної спілки письменників України

24 лютого - 125 років від дня народження **Дмитра Артемовича Май-Дніпровича** (справж. - **Дмитро Артемович Майборода**) (1895-1930), українського поета-шахтаря

29 лютого - 20 років з часу заснування (2000) регіонального ландшафтного парку «Клебан-Бик»

Березень

9 березня - 80 років від дня народження **Галини Іванівни Рашевської** (1940), маріупольського краєзнавця, бібліотекаря, письменниці

12 березня - 95 років від дня народження **Романа Володимировича Кучера** (1925-1991), українського хіміка (працював у Донецькій області)

13 березня - 75 років від дня народження **Анатолія Тимофійовича Фоменка** (1945), російського математика, фахівця в області багатовимірного варіаційного обчислення, диференціальної геометрії і топології, уродженця Донецької області

22 березня - 125 років від дня народження **Івана Ле** (справж. - **Іван Леонтійович Мойся**) (1895-1978), українського письменника (1928-1930 рр. жив і працював на Донбасі)

28 березня - 240 років тому (1780) Азовська губернська канцелярія на підставі ордеру Г. О. Потьомкіна від 29. 09. 1779 р. видала Указ про зміну назви міста Павловська на Маріуполь

28 березня - 240 років тому (1780) почався перехід християн-греків, вихідців з Криму, до місця постійного поселення в Маріупольському повіті під проводом митрополита Ігнатія

31 березня - 90 років від дня народження **Олексія Павловича Костюченка** (1930-2006), українського художника, уродженця селища Седово Донецької області

31 березня - 85 років від дня народження **Галини Леонідівни Гордасевич** (1935-2001), української поетеси, прозаїка, співзасновниці Донецького Товариства української мови та Донецького Крайового Руху

Квітень

4 квітня - 80 років від дня народження **Володимира Ілліча Зарбі** (1940-2007), українського художника, уродженця села Стара Карань (нині Гранітне Волноваського району Донецької області)

5 квітня - 60 років від дня народження **Сергія Георгійовича Шапкіна** (1960-1995), українського поета, уродженця м. Маріуполь Донецької області

7 квітня - 60 років від дня народження **Ольги Петрівни Пінчукової** (1960), маріупольського майстра декоративно-ужиткового мистецтва

10-12 квітня - 835 років тому (1185) відбулася одна з битв Ігоря Святославовича з половцями біля селища Гола Долина Слов'янського району Донецької області

11 квітня - 90 років від дня народження **Ігоря Володимировича Жежеленка** (1930), українського науковця, доктора технічних наук, ректора Приазовського державного технічного університету (1981-2003), почесного громадянина м. Маріуполя, уродженця м. Жданов (нині Маріуполь) Донецької області

13 квітня - 110 років від дня народження **Макара Микитовича Мазая** (1910-1941), сталевара маріупольського металургійного заводу ім. Ілліча, новатора в металургійній промисловості

13 квітня - 80 років від дня народження **Анатолія Васильовича Овсієнка** (1940-2005), українського поета, письменника, члена Національної спілки письменників України (жив і працював у містах Донецької області)

17 квітня - 70 років від дня народження **Геннадія Миколайовича Олемпюка** (1950-1995), майстра станкового живопису з м. Донецьк

21 квітня - 95 років від дня народження **Івана Микитовича Овчаренка** (1925-2007), вчителя, журналіста, відомого краєзнавця, почесного громадянина м. Святогірськ

27 квітня - 80 років від дня народження **Вікторії Леонідівни Пацевич** (1940), маріупольського скульптора, члена Національної Спілки Художників України

30 квітня - 35 років від дня народження **Олександра Євгеновича Мартиненка** (1985-2015), воїна, учасника АТО (ООС), почесного громадянина м. Маріуполя

Травень

1 травня - 95 років від дня народження **Миколи Григоровича Чумаченка** (1925-2011), економіста, автора праць з економіки промисловості і управління промисловим підприємством, з 1982 р. - голова Донецького наукового центру Академії наук.

10 травня - 170 років від дня народження **Дем'яна Васильовича Богадиці** (1850-1906), грецького румейського рапсода - поета-пісняра, уродженця селища міського типу Сартана Донецької області

18 травня - 60 років від дня народження **В'ячеслава Володимировича Гутири** (1960), українського живописця, скульптора, заслуженого художника України, уродженця м. Бахмут Донецької області

20 травня - 85 років від дня народження **Вітольда Вітольдовича Пака** (1935-2020), українського математика, гірничого інженера, автора понад 120 винаходів, уродженця Донецької області

23 травня - 50 років з дня заснування (1970) Міжнародного маріупольського літературного клубу «Моряна»

27 травня - 60 років від дня народження **Олександра Олександровича Сидоренка** (1960), українського плавця, чемпіона світу, Європи та Олімпійських ігор, уродженця м. Маріуполь Донецької області

28 травня - 105 років від дня народження **Клавдії Пантелеймонівни Водоп'яної** (1915-2000), майстра у галузі станкової та декоративно-монументальної скульптури, живопису, малюнку, уродженки м. Донецьк

28 травня - 55 років від дня народження **Вадима Борисовича Ланового** (1965), маріупольського художника, майстра декоративно-ужиткового мистецтва

29 травня - 200 років тому (1820) проїздом з Катеринослава на Кавказ Маріуполь відвідав герой Вітчизняної війни 1812 р. генерал М. М. Раєвський з родиною; разом з ними їхав О. С. Пушкін, в майбутньому - великий російський поет

Червень

2 червня - 90 років від дня народження **Сергія Борисовича Кримського** (1930-2010), українського філософа, культуролога, уродженця м. Бахмут Донецької області

6 червня - 45 років від дня народження **Олекси Росича** (справж. - **Олексій Андрієнко**) (1975), українського дитячого письменника, режисера, актора, сценариста, уродженця Донецької області

6 червня - 25 років з дня заснування (1995) маріупольського літературно-поетичного клубу «Прометей»

13 червня - 110 років від дня народження **Самуїла Вульфовича Ратнера** (1910-1992), українського композитора, диригента і педагога (з 1948 р. викладав у донецькому музичному училищі)

17 червня - 105 років від дня народження **Івана Олексійовича Галаганова** (1915-2009), майстра у галузі станкового живопису з м. Донецьк

25 червня - 95 років від дня народження **Володимира Івановича Біляйва** (1925-2006), українського письменника і журналіста, громадсько-політичного та культурного діяча, уродженця селища Шахти №12 Донецької області

Липень

2 липня - 85 років від дня народження **Сергія Олександровича Федяєва** (1935), майстра у галузі декоративно-ужиткового мистецтва з м. Дружківка

7 липня - 75 років від дня народження **Світлани Іванівни Отченашенко-Харабет** (1945), української актриси, народної артистки України (живе і працює у м. Маріуполь)

10 липня - 110 років від дня народження **Петра Федоровича Сєверова** (справж. - **Петро Федорович Іванов**) (1910-1990), українського прозаїка, журналіста (працював на Донбасі)

12 липня - 45 років від дня народження **Андрія Миколайовича Миронюка** (1975-2015), письменника, інженера-конструктора, воїна, учасника АТО (ООС), почесного громадянина м. Маріуполя

13 липня - 85 років від дня народження **Наталії Георгіївни Харакоз** (1935), маріупольського прозаїка, відповідального секретаря літературного об'єднання «Азов'є», оглядача газети «Приазовский рабочий» у м. Маріуполь

16 липня - 60 років від дня народження **Еліни Михайлівни Свенцицької** (1960), української поетеси, прозаїка, педагога, уродженки м. Донецьк

18 липня - 80 років від дня народження **Євгена Петровича Скорлупіна** (1940), маріупольського художника

20 липня - 50 років від дня народження **Тараса Олександровича Дудки** (1970), українського художника з м. Слов'янськ

24 липня - 60 років від дня народження **Раїси Петрівни Божко** (1960), маріупольського красзнавця, члена Національної спілки красзнавців України

28 липня - 25 років з часу заснування (1995) федерації грецьких товариств України; головою ФГТУ обрана **Олександра Іванівна Проценко-Пічаджи**, мешканка м. Маріуполь

Серпень

5 серпня - 110 років від дня народження **Данила Даниловича Теленчі** (1910-1938), румейського письменника, драматурга, театрального діяча, завідувача літературною частиною і режисера Маріупольського державного грецького театру (1933-1937), уродженця села Малоаянісоль Нікольського району Донецької області

9 серпня - 90 років від дня народження **Віктора Григоровича Бар'яхтара** (1930), українського вченого-фізика, академіка НАН України, уродженця м. Маріуполь

9 серпня - 90 років від дня народження **Юрія Олександровича Гуляєва** (1930-1986), українського, російського співака, соліста Донецького державного театру опери і балету (1955-1960)

10 серпня - 65 років від дня народження **Світлани Миколаївни Заготової** (1955), української поетеси (працювала в Донецькій області)

13 серпня - 80 років від дня народження **Станіслави Григорівни Ізергіної** (1940), маріупольської поетеси-аматора, члена авторського клубу «Іллічівські зорі»

13 серпня - 70 років від дня народження **Сергія Георгійовича Садчикова** (1950), українського живописця, уродженця м. Бахмут Донецької області

18 серпня - 85 років від дня народження **Віталія Олександровича Кононенка** (1935), українського художника, графіка, уродженця м. Краматорськ Донецької області

20 серпня - 85 років від дня народження **Володимира Григоровича Калиниченка** (1935-2018), українського письменника, поета, журналіста, публіциста, фотохудожника (працював у Донецькій області)

25 серпня - 70 років від дня народження **Василя Михайловича Коренчука** (1950), маріупольського художника

28 серпня - 65 років від дня народження **Юрія Івановича Шевякова** (1955), майстра у галузі декоративно-ужиткового мистецтва та скульптури малих форм, уродженця м.

Вересень

3 вересня - 80 років від дня народження **Віктора Петровича Руденка** (1940), поета і прозаїка Донеччини

5 вересня - 90 років від дня народження **Геннадія Харлампійовича Мацуки** (1930-2017), українського вченого-біохіміка, директора Інституту молекулярної біології та генетики НАНУ, уродженця селища Ялта Мангушського району Донецької області

7 вересня - 80 років від дня народження **Олега Борисовича Ковальова** (1940), українського живописця, майстра монументально-декоративного мистецтва, заслуженого художника України, уродженця м. Маріуполь Донецької області

12 вересня - 45 років від дня народження **Анни Білої (Давидової-Білої Ганни Вікторівни)** (1975), української поетеси, критика, літературознавця, перекладача, уродженки м. Донецьк

14 вересня - 200 років тому (1820) в Маріуполі відкрито двокласне міське приходське училище

15 вересня - 85 років від дня народження **Івана Івановича Базилевського** (1935), українського художника, графіка, скульптора, майстра декоративно-ужиткового мистецтва з м. Краматорськ

24 вересня - 90 років від дня народження **Леоніда Миколайовича Гаді** (1930-1989), маріупольського художника

30 вересня - 15 років з дня заснування (2005) маріупольського літературного клубу «Сузір'я Ліри»

У вересні виповнюється:

150 років з часу заснування (1870) м. Костянтинівка

Жовтень

2 жовтня - 85 років від дня народження **Юрія Григоровича Савченка** (1935-2018), майстра у галузі станкового живопису, монументального мистецтва, почесного громадянина м. Слов'янськ

4 жовтня - 55 років від дня народження **Андрія Степановича Ладкіна** (1965), маріупольського поета

5 жовтня - 35 років від дня народження **Михайла Вікторовича Лозового** (1985), маріупольського спортсмена, майстра спорту міжнародного класу, чемпіона Європи з греко-римської боротьби

7 жовтня - 100 років від дня народження **Миколи Івановича Черкасова** (1920-1981), маріупольського журналіста, сценариста кіностудії заводу «Азовсталь»

8 жовтня - 95 років від дня народження **Леля Миколайовича Кузьмінкова** (1925-2012), українського живописця, графіка, скульптора, художника монументально-декоративного мистецтва, члена Співки художників України, почесного громадянина м. Маріуполя

14 жовтня - 90 років від дня народження **Івана Максимовича Мельниченка** (1930), українського письменника (працював у Донецькій області)

23 жовтня - 115 років від дня народження **Андрія Васильовича Клоччі (Клоччя)** (справж. - **Левитський**) (1905-1972), українського прозаїка, літературного і театрального критика (працював у Донецькій області)

24 жовтня - 75 років від дня народження **Григорія Антоновича Тишкевича** (1940), українського живописця, народного художника України (працював у Донецькій області)

25 жовтня - 85 років від дня народження **Анатолія Олександровича Ричагова** (1935-2018) маріупольського поета

27 жовтня - 90 років з дня заснування (1930) в м. Маріуполі грецької газети «Коллективистис»

29 жовтня - 10 років з дня заснування (2010) в Маріуполі Художнього музею ім. А. І. Куїнджі

У жовтні виповнюється:

110 років від часу виходу (1910) першого номера журналу «Первоцвет», виданого учнями Маріупольської Олександрівської чоловічої гімназії

Листопад

12 листопада - 70 років від дня народження **Тамари Семенівни Легчиліної** (1950), маріупольської поетеси

17 листопада - 70 років від дня народження **Миколи Миколайовича Новосьолова** (1950), маріупольського поета, барда, лауреата Донецької обласної літературної премії ім. В. Шутова (1991)

25 листопада - 95 років від дня народження **Нонни (Ноябрини) Вікторівни Мордюкової** (1925-2008), російської актриси, уродженки станиці Костянтинівській Донецької області

В листопаді виповнюється:

90 років з часу заснування (1930) Маріупольського металургійного інституту (з 1993 р. Приазовський державний технічний університет)

Грудень

8 грудня - 65 років від дня народження **Василя Яковича Василенка** (1955), українського диригента, поета, народного артиста України, заслуженого діяча мистецтв України (1998 р.), президента Благодійного фонду ім. С. Прокоф'єва, директора та художнього керівника Міжнародного фестивалю оперного мистецтва «Золота корона», члена Національної спілки театральних діячів України (працював у Донецькій області)

13 грудня - 135 років від дня народження **Олександра Павловича Могилевського** (1885-1980), художника-графіка, книжкового ілюстратора, автора низки краєвидів маріупольського узбережжя

18 грудня - 145 років від дня народження **Іллі Олександровича Гонімова** (справж. - **Ілля Олександрович Горош**) (1875-1966), українського прозаїка, поета (працював у

Донецькій області)

21 грудня - 230 років від дня народження **Євграфа Петровича Ковалевського** (1790-1867), українського вченого, гірничого інженера, якому належить назва регіону - Донецький басейн

26 грудня - 85 років від дня народження **Анатолія Гавриловича Бондаренка** (1935), маріупольського художника, майстра декоративно-прикладного та медальєрного мистецтва

29 грудня - 75 років від дня народження **Сергія Івановича Тафінцева** (1945), краєзнавця, члена Національної спілки краєзнавців України, козачого полковника Маріупольського козачого полку Війська Запорізького, козацького старшини Козацького Православного війська

30 грудня - 15 років з дня заснування першого та єдиного в Україні Музею медальєрного мистецтва ім. Ю. Харабета у м. Маріуполь

31 грудня - 85 років від дня народження **Рени Іллівни Саєнко** (1935-2006), краєзнавця, почесного громадянина м. Маріуполя

Довідкове видання

Донеччина: історія та сьогодення
краєзнавчий календар знаменних і пам'ятних дат на 2020 рік

Інформаційно-бібліографічні матеріали

Укладачі:

Ганжесва Валентина Федорівна,
Гуляєва Ольга Петрівна

Оформлення Ю. В. Шалаєва

Редагування Л. В. Козінченко

Відповідальний за випуск Ю. С. Василенко